

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15 CELOLETNO DIN 60 ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNO / OGLASNI PO CENIKV / POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V ČITELJSKI TISKARNI / ROKOPIJI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPIJI SE NE PRIOBČV - JEJO / POŠTINA PLACANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Industrijalci, pozor!

Ko je bila pred dvema leti proti komunistični partiji izdana »Obznan« v svrhu zaščite države same, tedaj so zastopniki te partije na mah strahopetno zapustili svoje ogoljufane mase in deloma pobegnili preko mej, deloma pa so hoteli zatajevati svoje prepričanje. Toda kmalu se je pokazalo, da državna uprava ni imela resne volje ščititi državno avtoriteto. Skratka, strašna »Obznan«, ki je že s samim svojim imenom razpršila stranko z 59 poslanci, je bila in je še danes samo na papirju. To kaže, so se komunistični hujskači hitro osvestili in dobili svoje ravnotežje. Eno pa so z »Obznanom« pridobili, ona jih je izučila kako taktiko morajo izvajati v bodoče. Kakor jih je sijajen uspeh pri volitvah, kjer so pridobili kar 59 mandatov, napravil objestne in nepremišljene tako, da so se že s tem uspehom čutili dovolj močne, da dosežejo nasilnim putem svoj cilj, tako jih je učinek »Obznan« naprotil oprezne. Spoznali so, da so mase bolj življe in da je treba še mnogo, mnogo smotrenega in temeljitega dela, da se te mase pomnože, obrabre in oborože. V to svrhu pa je treba intenzivno in neprestano širiti strup komunizma v vse obrate, urade, javne in privatne institucije, otrovati je treba vojsko in ustvariti iz zapeljane mladine udarne čete, ki bodo, nerazsodne v svoji mladosti, odpirale pot strahopetni masi.

Vse to delo pa je treba opraviti previdno in tajno tako, da bi tega čuvarji države ne opazili. Oni naj bi šele prišli do spoznanja takrat, ko bi jim komunist že nastavljal nož na vrat in bi bili državni izvršni organi dovolj preparirani, da ne bi resno ovirali prevrata postoječega družabnega reda.

To je taktika komunističnih voditeljev zadnjih dveh let in s to taktiko so šli oni korak za korakom naprej. Najprej treba mladino obnamiti. Starejši, trezni elementi se v slučaju revolucije itak ne bodo postavljal v bran svojim sodrugom, četudi so isti drugega socialističnega političnega prepričanja, bodo pa gotovo po prvem uspehu pomnožili vrste bojevnikov.

Moramo priznati, da so komunistični voditelji delali z veliko vnamo, ki jo ne pripisujemo edino le ruskim rubljem, ampak tudi silni mržnji do »buržujev«, ki jih je treba vse poklati. Ti voditelji so si znali najprej povsod poiskati svojih zapornikov. V šoli, tovarni, kasarni, rudniku, železniškem obratu, v bankah in veletrgovinah, vsepovsod so zasejali svoje seme. Vsi ti zaporniki delajo s tem večjo vnamo, ker so se že oživili v skorajšnjo vlogo komunističnih komisarjev.

Vse to delo se vrši takorekoč pred našimi očmi, toda tako previdno, da nevednemu nikakor ne vidi sumljivo. Vesten delovodja pa že dolgo zmaguje z glavjo, ko opazuje novo gibanje v svojem obratu. Mladeniči se skrivnostno razgovarjajo, odhajajo in prihajajo skupno, gredo zdaj pa zdaj na dopust, skratka v obratu je nastala tajna organizacija, ki o njej »Glas svobode« piše sledeče:

Prva pokrajinska konferenca proletarske mladine Slovenije, ki je

razširila Zvezo Delavske Mladine tudi na Slovenijo, je sklenila, da se ima organizirati ZDMJ na podlagi obratnih celic. Ta sklep je izredno važen, eden najvažnejših, kolikor jih je storila konferenca. Kajti vprašanje obratnih celic je vprašanje moči naše mladinske organizacije.

Kakšna pa je pravzaprav naloga Zveze Delavske Mladine Jugoslavije? Njena naloga je, da zbere okrog sebe maso mladih delavcev in delavk, to maso vzgaja in vodi v razrednem boju.

Če mora torej Zveza Delavske Mladine Jugoslavije postati organizacija mas, potem mora imeti svoje težišče, svojo bazo, svoj temelj tam, kjer ta masa dela, kjer ta masa trpi in občuti breme kapitalističnega izkoriščanja. To mesto, kjer se nahaja masa, je obrat (fabrika, rudnik, železnica itd.) in v tem obratu mora imeti ZDMJ svojo celico, da potom nje vrši svojo nalogo.

Brez obratnih celic ne bo naša ZDMJ postala organizacija mas mladih delavcev in delavk.

Brez obratnih celic ne bomo mogli voditi velikopotezne akcije.

Brez obratnih celic ne moremo uspešno kľubovati belemu terorju. Skratka, brez njih ne moremo vršiti svojih nalog.

Zato na delo, na delo in na delo za obratne celice! Kot njegov učenci moramo uresničiti Leninove besede:

»Vsak obrat mora postati naša trdnjava!«

Mi smo to gibanje že dolgo opazovali, toda tudi mi nismo pripisovali posebne važnosti. Šele pokanje pušk in revolverjev in treskanje bomb v Trbovljah nam je predstavilo novo gibanje v pravi luči. Mi smo prepričani, da bodo delavske celice po trboveljski tragediji, kjer so jo izkupile pošteno po glavi, še z večjo vnamo, pa tudi z večjo opreznostjo šle na delo.

V vsakem obratu se boše zakotila gadja zalega, ki bo zbirala orožje in bombe, ki bo sabotala delo, ki bo pa tudi v slučaju preobrata poklala svoje delodajalce in nadzornike. Ne samo za nas nacionaliste, v prvi vrsti za vas industrijalce in buržuje se pripravljajo puške, revolverji in bombe. Mi smo zaščitniki vsakega delavskega pokreta, ki stremi za izboljšanje delavskega položaja. Prepričani pa smo, da komunistični pokret ne škodi samo državi, ampak v prvi vrsti delavcu samemu. Dovolj žalosten vzgled nam je bratska Rusija. Zato bomo stali čuječe na straži in neizprosno pobijali vsak pojav komunizma to tembolj, ker smo to dožni svojim mrtvim trboveljskim junakom.

Vas pa, industrijalce, pozivamo ob dvanajst uri najodločaje: **Napravite red v vaših obratih. Dovolj je bilo prizanašanja! Spodite iz obratov vse tiste, ki jedo vaš kruh, skrivaj pa brusijo nož, da vam ga o prvi priliki zabodejo v srce. Resen je ta poziv, njega vam kličejo mrtvi naši bratje iz prerane gomile, ki vam svedočijo, kako resnične so naše besede.**

Naprašamo vse dobromisleče časopise, da po možnosti članek ponatisnejo.

Trboveljske reminiscence.

(Dopis iz Trbovelj.)

Marsikdaj se čuje vprašanje, kako je mogla v Trbovljah Orjuna sploh nastati.

Naravne posledice svetovnega klanja, da so v povojnem času v borbi za obstanek zabredli v težak položaj vsi stanovalci, ni nobeden občutil tako ludo, kot delavski stan, v našem slučaju rudar. Čeprav je po vojni vsakomur znano dejstvo, da so edinole manualni delavci do bro plačani, da so si po vsej Evropi edino ti po vojni lahko kaj privoščili, posebno v primeri z »lačno gospodo«, in dajši so znašali prejemki povprečnega rudarja ali rokodelca čestokrat 2—3kratno vsoto prejemkov n. pr. srednješkolskega profesorja, se kljub temu ne more trditi, da je bila pot življenja našemu rudarju po vojni kedaj z rožicami posuta. Kajti delavec nima moralne sile izobraženca, s katero bi v upu na boljšo bodočnost zamogel prenašati mirno težo spolnega ubožanja, on je materialist, in oni celo, ki delajo pod zemljo, potrebujejo naravno več, kot kdo drugi. Temu zlu pa se je pridružil v naših revirih še drugo, večje zlo: brezmejno uživanje alkohola. Te razmere in pa brezmejno bedasto pojmovanje pasivne gospodarske bilance vseh v vojni prizadetih narodov so prišli v Trbovlje izkoriščati delomrži parasiti, da izkujejo iz te nesreče zase lepo eksistenco, da si ustvarijo dobičkanosen poklic, lahko življenje ali celo politično kariero. Pri tem poslu so si ti profiterji izbrali najlažjo pot, namreč hujskanje, razdiranje. Shod se je vršil za shodom, stavka je sledila stavki, plače so se sicer višale — a cene tudi. Toda brezposelni koritolovci, plačanci Moskve, so v lasnem interesu drezali upehano kljuse naprej, da je z brezupnim brcanjem na vse strani izgubljalo še tiste sile, ki so mu od vsakdanje življenske borbe še preostale. A izgubljala je pri tem tudi celokupnost — država.

Ta duševna atmosfera pa je pekla mnogotere trboveljske idealiste, in sklenili so, da razmišljajo, kako doseči med masami razumevanje vseobših neizbežnih bremen povojne dobe, kako usmeriti voljo ter delo i rudarja na edino možno, edino uspešno pot ozdravljenja, na pot skupnega dela za državo. Če bode mo vsi podpirali državo, bo ta postala močna, bo zavladala v njej blagostanje, čigar sadov bo deležen vsakdo, torej tudi rudar.

V tem prepričanju so se sestali ti idealisti — ne fanatiki, ne poklični politiki; sestali so se po trdi službi, izmučeni, zaprašeni oblik in oznojenih čel. Za svoj trud niso iskali plačila, kakor ga iščejo komunistične varalnice; niso iskali ne hvalne, ne priznanja, kakor ga strankarski vodje iščejo v volilnih kroglicah. Njih namen je bil čist in nesebičen. Ustvarili so iz idealizma, iz vroče ljubezni do naroda in domovine Orjuno, seveda — z zamero na desno in levo, navzgor in navzdol.

Odjek njih klika je bil nad vse pričakovanje silen — jasn dokaz, koliko je bilo istomislečnih, istočutečih, katerih največje hrepenenje je bilo, udeležiti se v organizaciji, ki vodi preko strankarskih prepribov in meglenih sanj k jasnemu, pozitivnemu cilju.

O priliki javne ustanovitve Orjune v Trbovljah ni ugovarjal nihče — razen 7 pijanih klerikalcev. Vendar je morala ta nova Orjuna kmalu občutiti, da bo njena pot trnjeva, občutiti je morala kmalu, da ji križa ta njena strma, a idealna pota po eni strani sicer neutemeljeni, toda tem besnejši srd nasprotnikov vseh onih, ki so od nekdanj pričakovali konca naše države, po drugi strani pa omalovaževanje in mlačnost mnogih, inace povsod tako strum-

nih narodnjakov. Tako razpoloženje nasprotnikov je Orjuna mirno in trezno motrila, v svesti si, da ji nihče ne more do živga. Žela pa je za svoje nesebično, trudapolno delovanje, in to od ljudi, ki bi morali biti vzvišeni nad lažjo že z ozirrom na svoj stan, če že ne iz notranjih kvalitiet. Ta Orjuna je že koj ob svojem postanku gmotno podprla 2 siroti in 1 ponižanega, podprla jih je iz skromnih prispevkov trdih žuljev.

Kljub vsemu nasprotstvu, ali morda ravno vsled tega, je ta Orjuna rasla in se širila do neverjetnih sil; delovala je neumorno v navidezno mirnem sožitju vseh, ki so jo sicer pisano motrili, ali vseeno še upali v njeno skorajšnjo smrt, ki pa nikakor ni hotela priti. To je napravilo njene sovražnike nestrpne, in počeli so iskati zdražb. Najprej ji je ukradlo golobrado govedo napisno tablo raz društveno poslopje. Komunistični valpeti pa so začeli v zadnjem času na ukaz svojega ljubljanskega generala vlivati neverjetne količine strupa v vrste delavstva, ki je bilo že počelo Orjuno upoštevati. Kako ne bi, če pa je bila eksistenca delomržnih voditeljev komunizma ogrožena, ko pa so se počele vrste Orjune — delo neplačanih idealistov — tako jačiti! Čutili so se pač neprijetno ovirani v stremjenju po dosegi blagostanja, kakor udobno brezdelje na letoviščih (Lemež — Bled), nakup vil — po vzorcu svojih slavnih prednikov. In nihče teh preklancanih idealistov — Orjunašev si ni mogel nabačiti niti skromne bajte, da bi mu ti hujskači vsaj mogli očitati — kapitalizem!

Trboveljska Orjuna je bila kljub svoji sili, kljub njenemu vzvišenemu cilju gotovo najskromnejša, najponižnejša organizacija v kraju. Povsod jo je bila sama obzirnost in galantnost. Lansko leto bi imela n. pr. kumovati ustanovitvi Orjune v Hraštniku. Vse je bilo že pripravljeno, dan je bil točno določen. Tedaj je trboveljska Orjuna prišla z mehkim predlogom k hrastniški posestrimi: Naj se z ozirrom na veliko stavko ustanovitev preloži, da ne bi skrunitelji naše ideje vrgli med rudarje zlobno opazko, češ, glejte jih, to se naperili proti Vam, ki stavkate!

Tako se obnaša gospodar v lastnem domu napram nadležnim gostom. Dobrota je sirota! Toliko obzirnosti, toliko najsubtilnejšega takta ni bilo na mestu!

Zdaj, ko je s krvjo blagoslovljen naš prapor, zdaj, ko smo korakali skozi zločesto sotesko, kjer je bila nastavljena past graditeljem države, tam skozi, kjer je bila sramotna zaseda, iz katere so počili usodni strelji, se pa vprašamo mi, ki poznamo sleherni bilko onega kraja: Ali je mogoče, da ni nihče — vsaj v zadnjem momentu, če že ne poprej — opazil oboroževanja in zbiranja nahujskanih pobalinov na onem mestu? Ne, to ni mogoče! Ali pa je mogoče, da oni, ki so to videli, ki so to vedeli, četudi sami niso komunisti, niso prijavili tega, če že ne Orjuni, vsaj zastopnikom državne oblasti, orožnikom? Da, to je mogoče. Skupina hiš od bolnice pa tja do vstevših kinematografa, je bila zavednemu državljanu — Trboveljčanu že od nekdanj najogabnejša pot Tam stanujejo mnogi, mnogi, kojih duše so gnile, kojih možgani so nerazviti, ljudje, ki se vežejo z vsem in vsakim, kar in kdor je proti državi. Tam je bila med vojno ob vsaki priliki razstavljena slika histeričnega zločinca — bedaka Viljema II. — ovenčana s frankfurterico. Roka pravice naj bi tudi trdo po-

segla med te »nedozične« opazovalce, med katerimi so bojda celo Radicevci. Kajti, kdor drži tavotom lestvo, je sam tat; kdor podpira zločin, je vreden zločinčeve usode.

Ni komunizem idejna tvorba, ki bi se mogla odtegavati vplivu specifičnih svojstev posameznih narodov, med katerimi se pojavlja. Naš slovenski komunizem je n. pr. kljub vsem brošuram in denarju iz Moskve ves prepojen s simpatijami do nemštva in nemčurstva, menda zato, da s tem na drastičen način prikazuje strmečemu svetu svojo — mednarodnost. Za ta pojav imamo ravno v Trbovljah mnogo dokazov. Koliko brezstridnih izpadov se čuje dan na dan pri okoliških kmetih-rudarjih proti državi in dinastiji, koliko pomilovalnih vzklikov na ubogi propadli »tačland«, o tem bomo še poročali. Pripominjamo pa že danes, da je to izrecen sad hujskanja premalo zaposlenih kaplanov, ki imajo v okolici še nekakšen vpliv, in da je bila tu Orjuna zopet popustljiva, ker je v svojem idealizmu upala, da bo s podukom in besedo dosegla več, kakor pa s prijavami. To nemčurstvo torej ni prvoten pojav pri naših komunistih, ampak je naša stara bol, ki se je že od nekdanj pojavljala pri vseh onih, ki jim slovenski čut med ljudstvom ni bil vseh že prejet pod Avstrijo, niti jim ni zdaj vseč obstoj naše narodne države. V politično šolo pa je slovenski komunizem mnogo zahajal h klerikalcem. Pisava njegovega tiska, v kolikor ni absolutna godla pojmov, napisana po večini od nezrelih pobalinov, sliči v mnogem pisavi naše zvezde »Slovenca« in njenih trabantov. Polna je laži, zavijanja in potvarjanja resnice. Točno, kakor dična SLS, ki ji je stranka vse, vera pa le sredstvo, stranka, ki se pri zlorabi vere že pogreza v bogoskrustvo. Posledice te vzgoje pri kmetiskem ljudstvu so nam znane: v nedeljo zjutraj k spovedi in obhajilu, popoldne pa v gostilni zaklati svojega bližnjega. A kaj za to! Kdor je pristaja SLS, so mu nebesa zasigurana, četudi ubija.

Taka je paralela v delovanju slovenskega klerikalizma in komunizma v pisavi in delovanju. Kaj čuda, če sta se ta dva bratca končno objela — na ljubljanskem magistratu!

Toda tisk ne deluje zadostno, kajti i kmet i rudar čitata premalo. V nadomestitev nastopi pri kmetu spovednica in prižnica, pri komunistu pa shodi. Teh je v Trbovljah nešteto, vodijo jih pa ter nastopajo na njih kot glavni govorniki zeleni mladiči. In to v glavnem taboru slovenskega komunizma, v Trbovljah! Opazovalcu se včasih kar gabi, kako verno poslušajo petdesetleten možakar dvajsetletnega »govornika«, ki ne pozna niti sveta, niti življenja, niti dela.

Posledice take pobovske vzgoje naj pokažeta spodaj navedena primera, iz katerih se jasno razvodi, kako si komunizem v Trbovljah predstavlja gospodarstvo v svoji »bodoči« državi, ter kakšen pomen bi v tej državi imela že obstoječa, vseobčemu blagru služēja narodna imovina.

Lani v tem času se je otvoril in blagoslovil novi dom rudniškega gasilstva. Takrat so komunistični voditelji strastno agitirali v svojih vrstah proti tej proslavi, češ, da je kapitalistična.

Kadarkoli izbruhne v Trbovljah požar, sedi in stoji vse polno rudarjev okrog pogorišča, a niti eden nčče priskočiti k sesaljкам, da bi pomagal, temveč vsi z naslado opazujejo plamene, češ, naj le gori, saj je »gverkovsko« ali buržujsko. Skoro vsakokrat se je dozdal ob takih prilikah moralo zgoditi, da jih je šele orožništvo k temu delu prisililo s puškinimi kopiti. Naj le zgori!

„ITO“ zobna pasta beli krasno zobe in daje jim blišč.

Konceptna držala. THE REX CO., Ljubljana.

NAJCENEJŠE OBLEKE

DOBITE PRI

JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

šola in bolnica, poderejo se lahko mostovi in izginijo ceste — saj so državne in pa »gverkovske«. Tako je naziranje tega ljudstva o imetju, ki predstavlja potencialno energijo človeškega truda v vseobčo korist. Kaj čuda, da imajo voditelji s tako čredo lahkega posla, dasi so povečini sami neumni kot noč. Če bi se na primer Moskva navzela trboveljskih manir, bi gotovo danes Rusije več ne bilo.

Da ima komunistična stranka svoje organizirane bojne tolpe, je razvidno iz tega, da je bil med lansko stavko izveden atentat na električno silno drago, vsem koristni, a povsem nedolžni stroji — a še danes je ta slučaj nepojasnen, še do danes nima oblast krivcev v rokah. Tako trdno so se zločinci zvezali med seboj, da kljub visoki nagradi še do danes ni nihče ovaden.

Da se bo vršilo razvite prapora letos v maju ali juniju, to je doletela trboveljska Orjuna že pred enim letom. Toľko v vednost onim propalčam, ki pišejo v strastnem srdu zoper Orjuna, da je dne 1. junija poslal Orjunaše v Trbovlje dr. Žerjav. Tudi naj bo tu mimogrede omenjeno, da ima Orjuna v Trbovljah najmanj 50% članov, in sicer najodličnejših Orjunaše - delavcev, ki se s politiko strank dostej še nikoli počel niso, še manj pa kdaj soglašali z demokratično stranko — kar popolnoma odgovarja izvenstrankarskemu značaju organizacije. To je pribito, in trboveljski komunistični in klerikalni lajnjavci to dobro vedo.

Značilen pa je sledeči dogodek, ki jasno potrjuje, da so se komunisti pripravljali na zločin 1. junija.

Nekaj dni popreje so namreč komunisti, najbrž njih udarna tolpa, praznovali »pokopavanje« Orjuna po vzorcu pokopavanja pusta na pepelnico sredo. Pozno ponoči so napravili sprevod: na nosilnicah so nosili v odcujo zavito lučko, ki naj bi predstavljala Orjuna, spredaj luči, zadaj pogrebi. Ta sprevod se je pomikal počasi in med huronskim vpijem mamo kr. orožniške postaje, medtem ko ga je orožništvo opazovalo izza nekega ogla in se mužalo. Kako se je isto orožništvo — že po tem slučaju na tako nedvoumen način po komunistih samih opozorjeno na nevarnost — obnašalo prihodnje nedeljo napram Orjunašem, je znano.

Po tragičnem dogodku 1. junija so klerikalci preplavili Trbovlje s »Slovencem«, torej z lažjo. Češ, glejte, komunisti, kako znamo mi zagovarjati Vaš zločin. In to v Trbovljah, kjer je vsak otrok prepričan, da je komunistična tolpa napadla Orjuna! Da, še več, tam, kjer je bil vsak komunistični otrok že

vnaprej poučen, da se bo tako zgodilo! Kakšno sliko o klerikalni moralni si bodo rudarji ustvarili? Kajti taka skumba resnice ob svežih grobovih je tako ostudna, da je poštemu človeku res težko, vzdržati se kaznjivega dejanja.

In vi g. župnik Časl! Kaj pa pomeni naenkrat to, da tekajo Vaši kaplani zdaj tako pogostoma v revirje med rudarje? Menda vendar niso postali komunisti naenkrat tako željni verskih razgovorov? Ali pa hodijo morda tolažit zločince, ki so užaljeni, ker so jo skupili pri napadu na nedolžne ljudi? Pa ne, da bi hodili agitirati za SLS? Za boga, ali ste še božji namestniki, ali že samo politični kolovodje? Pazite se, za to Vas država ne plačuje! Pa tudi inace se nekoliko več brigajte za življenje Vaših gospodičev, inace smo primorani misliti, da Vi to vse odobravate! Da, da, vera peša. Na račun stranke seveda, ki temelji na eni strani na nepoučenosti, na drugi strani pa na razbesnelosti strasti. Nemogoče je že danes, iti resnicoljubu v cerkev — če ni slučajno tiha in prazna. Težko mu je namreč gledati pred oltarjem politika-lajnjavca, kako lomi hostijo med sveto mašo.

Naša domovina je liša, od zidarjev sezidana s krvavim znajem in z daritvijo nešteti dragocenih življenj. Ti zidarji so po božjem pravu njeni gospodarji in čuvarji. Vsi drugi so le gostje. Ako pa krije ta liša pod svojo streho tudi take, ki so jih nele ovirali pri zidanju te stavbe, ampak jih skušajo sedaj celo podreti, so to nasilni tuji, ki morajo ven. Radič, komunist, klerikalni separatist, bil kdor bil, komur ta liša ni po volji, kdor je ne spoštuje, ta naj si poišče drugje krova zase in za svojo ladno zalego. Kdor ne bo šel sam še o pravem času, ta bo treščen ven od gospodarjev, ki ne bodo nikdar več dopustili, da bi jih na lastnem domu pobijali tuji. Orjunaši smo prostovoljni čuvarji tega edinstvenega doma in kraja. Ta dom bomo čuvali pred vsakim škodljivcem — tudi pred slabimi vladami. Kdorkoli bi dvignil zoper dom in kraja roko, mu bo ta roka v hipu omahnila v krvi za vedno. Vedite: moč ne leži v številu kroglic, vrženih v volilno skrinjico od nezavednih in zapeljanih rok na ukaz maloštevilnih nejunaških voditeljev, ampak moč je tam, kjer se strne vrsta onih, katerih vsak posamezen je samostojno zaveden in prepričan o svetostji ideje.

Pokopali smo tudi tri brate — graditelje, pokopali tudi nekaj od nadležnih gostov v zločin zapeljanih fanaticov. Trdnost in sreča našega doma v bodočnosti je odvisna od energije gospodarjeve.

»O da,« pritrđi Arneš, »zadnjič je bilo tu polno Rakovcev. Tudi Pepe je bil. Vsakemu je prinesel nekaj denarja, ki so ga za nas nabrali na Rakeku. Povrhur nas je pa še ozmerral, da samo ležimo in da imamo vsega dovolj, on pa da noč in dan gara, da pa nič nima.« nam še pove in se zasmeje, mi, ki poznamo našega Pepeta, pa tudi.

Tko gre dan za dnevom in prav prijetno nam minejo urice med našimi junaki. Nič jim ni za rane, Le Lebar semtertja zagodnja:

»Delavec in siromak sem, ki se moram težko boriti za vsakdanji kruh kakor oni, pa grejo vrangi in pravijo, da smo plačanci in nas pobijajo. Težko sem utrpel denar, da sem šel v Trbovlje, kjer sem moral za lastno krvjo braniti naš prapor, za katerega so oni plačevali Judežve groše!«

Z veseljem še pripovedujejo, da jih je v spremstvu brata Kranjca obiskal veliki čelnik, vojvoda Trifunović in se z njimi prijazno razgovarjal. V veselje jim je pa tudi, ko vidijo, da jih nismo pozabili v njih trpljenju. Najbolj jih pa tolaži zavest, da so njihove in njihovih bratov krvne žrtve rodile naši organizaciji stoteren sad. Nič jih pri tem ne moti gnev, ki ga zliava na naš pokret brezdomovinsko časopisje. Prezirajo ga, kot se more prezirati le Iskarijote in Kajuce, saj znajo, da je njihova kri dala našemu pokretu novo moč in da ni več daleč dan, ko bo ta moč tudi tej zmiji strla glavo.

Bratje in sestre, ki vam je to mogoče, obiščite naše fante in hvaležni vam bodo.

DOVOLJ JE!

V Trstu izhaja defetistiški list »par excellenz«, ureja ga pobesneli derviš Šček, Evangelij tega lista je: osebna gonja. V tem ogabnem boju mu je vsako tudi najnižkotnejše sredstvo dobro, predvsem derviško lajanje in podlo blatenje na vse strani, pa naj trpi pri tem tudi najsvetejša stvar. Kaj njemu mar obstoja naš v težki borbi, kaj njemu ta ali ona ogrožena naša ustanova larifari! On stika povsod le za osebami, ki niso njemu po godu. Vsaka narodna nesreča mu je dobrodošla v njegove nizkotne namene, vsaka tudi najidealnejša stvar se izpremeni v predalnih tega lista v škodljiv in ogaben strup. Tako mu je vsak nacionalizem — hudičevo delo in niti edina slovenska šola v Trstu ni varna pred njegovimi strupenimi pišcami. Brez prestanka natolcuje, laže, zavija, denuncira in zastruplja, predvsem zastruplja; vsa dežela je že polna tega strupa, vzduh je nasičen, lega na narod, ga okužuje in razkrajaja.

Za časa volitev je igral ta list najgnusnejšo ulogo: agitiral je sicer tu pa tam za narodno listo, toda izval je preferenčni boj, ki je narodne volilce ozlovoljil in zbegal, obenem pa je slavil tudi vrline komunistov, ki jim je ostal priganjač tudi še po volitvah: ne morda iz prepričanja (derviš Šček nima prepričanja!), ampak zato, ker mu je to početje v njegovi maščevalni zlobnosti in prirojenem demagoštvu najuspešnejše razkrajavalno sredstvo.

V svoji dvojni morali ali boljše nemorali daleč nadkriljuje celo ljubljanskega »Slovenca«, a v demagoštvu mu morda kratki slavo edino-le Radičev »Slobodni dom«.

V svoji zadnji številki je ta list izrabil tudi tragične trboveljske dogodke v svoje nečedne demagoške namene. O njih poroča pod naslovom »Se je že začelo« dobesedno tako-je:

V nedeljo 1. junija so Orjunci v Trbovljah razkrivali svoj prapor. Pri tej nepotrebnosti je nastala prava vojska med fašisti in komunisti. Padali so strelji iz revolverjev in tudi bomba. Mrtvi so 4 komunisti in 3 fašisti. Število težko ranjenih znaša 16. Oblasti zasledujejo in zapirajo komuniste, onih pa ne. Ta spopad je signal Svetozarja Pribičeviča, ki je sedaj v vladni in bi rad postal Mussolini. Nacionalistično-kapitalistično časopisje zvrtača vso krivdo na komuniste, pa bo resnica že kaj drugačna.

Da, derviš Šček! Začelo je, ampak se ni začelo še povsod. Toda mera popuščanja je zvrhana tudi tu: dovolj je! Iz dveh razlogov dovolj: prvič, ker je ta gabni defetizem neodpustljiv zločin nad nesrečnim drobcem našega naroda in drugič, ker je prizadeta tudi naša osebna orjunaška čast. Derviš Šček, stoj! To je naša zadnja beseda. Sicer se bo res začelo!

Primorski orjunaši.

PONESREČENI DEBUT.

V rimskem parlamentu je imel poslanec Besednjak svoj prvi govor. Ta govor je ozlovoljil vsakega res narodno čutečega Jugoslovca vsled svoje neodločnosti in nemožnosti, kajti to ni bil nikak govor, ki bi ga moral imeti zastopnik naroda, ki se nahaja v trdi in obupni borbi proti desetkratni premoči rafiniranih in brezobzirnih sovražnikov.

Ves njegov govor je bilo le jezuitsko zavijanje in himavski oportunizem, lastnosti, ki so lahko značilne za značaj govornika, ne morejo pa biti izraz in argument naroda, ki so mu ta svojstva tuja in bi mu bila tudi skrajno škodljiva, ako bi jih res imel.

Najhujše je pa bilo, ko je Besednjak začrtal Italijanom smoter, ki bi ga ti morali imeti pred očmi v svoji manjšinski politiki napram Slovanom. Ta smoter naj bi bil (čujte in strmite!) duševna osvoboditev Slovencev in Hrvatov (conquista spiritalne...!). To sicer ni nič novega za Italijane, saj zasledujejo ti ta smoter že od začetka, saj je to ravno tista zloglasna »asimilacija«, vsled katere je naš narod že toľko pretrepel. Da bi pa mi hoteli duševno spojitve z Italijani? Ne, saj smo vsi ravno proti temu; vse prej, samo tega ne! Saj drugič bi bil ves naš dosedanji boj zgrešen, vse naše dosedanje žrtve brez haska in naravnost zločinske. Vemo, da ni Besednjak mislil tako, kakor je govoril, ker bi sicer zaslužil drugačen

Predgra trboveljskih dogodkov.

Trboveljski dogodki so danes prikriti s časom, tako da lahko mirno in svabno razmotiramo, kje leži vzrok in krivda, da je prišlo do krvoprelitja, ki je razburkalo našo celokupno javnost.

Z zakonom o zaščiti države je bila komunistična stranka v Jugoslaviji razpuščena. Delavstvo, zlasti ono v Sloveniji, se je začelo oklepati nevtralnih strokovnih organizacij in vpliv komunizma, bolj rečeno komunističnih do skrajnosti oportunističnih hujšakcev, je popolnoma izginil.

Z uspešnim predlanskim rudarskim štrajkom, kjer je dobilo delavstvo 70—110% povznanje minimalne plače brez vsakih žrtev, brez zaprtih, brez odpuščanih, je bil zadan zadnji udarec komunizmu.

Plačani eksponente Moskve so se dobro zavedali, da je kruh, uspele stavke, dobre nevtralne strokovne organizacije, v katerih išče delavstvo v boju proti kapitalu svojo zaščito, smrt hujšakštemu in razornemu delovanju komunizma. Zato se je reklo poiskati načine in odstraniti ljudi, ki so resno z pozitivno politiko delovali v dobrobit delavstva.

Komunistična taktika mora ustvarjati mrtve, propale štrajke, žrtve med delavstvom in jih tako v nezadovoljstvu in nesreči priklopiti na komunizem.

Kot žrtev te komunistične politike so morali pasti pod pezo moskovskih červoncev tedanji voditelji slovenskega nevtralnega sindikalnega pokreta gg. Fabjančič, Šte-

fanovič, Klemenčič, rudarji Tine Mlakar, Franc Bogve in Češarek.

Sedaj je bil za hujšake iz Turjaškega trga zopet podan svoboden teren za njihovo protiljudsko taktiko.

Plačani moskovski agentje so stopili povrh še v zvezo s policijo in denuncirali svoje lastne pristaše, organizirali mladino, ker je bilo delavstvo še nedovzeto za njihovo razorno politiko, ubijali so delavstvo s propalimi štrajki, od katerih je samo rudarski štrajk imel izgube 80 milijonov kron, 100 zaprtih, 300 odpuščanih in popolno razbitje nevtralnih sindikatov.

Tako so hote ustvarjati žrtve, ki naj bi delavstvo privedle nazaj h komunizmu. Ali vse to ni bilo dovolj, delavstvo, ki je prestalo z zakonom o zaščiti države težke skušnje na svojem hrbtu, ni hotelo poslušati mladih moskovskih hujšakcev ono je stalo apatično ob strani. Zato so bile potrebne žrtve, ki naj pretresejo celokupno delavstvo do mozga, da ga spravijo nazaj v komunizem.

Tako se jim je ponudila prilika ob razvitu prapora trboveljske Orjune, kjer so oni preišli, verni svoji komunistični taktiki, ustvarili težke in krvave žrtve, katerih edini namen je bil, dvigniti propali komunizem v Sloveniji.

Tako stoji točno stvar in to je jasno za tistega, ki pozna taktiko in notranji stroj komunizma.

Kako žalostno in bebasto ulogo je v tej krepitvi komunizma igrala vlada g. Hribarja in dr. Lukana, o tem bomo spregovorili prihodnjč.

Dopisi.

»Novi Pravdi«. »Nova Pravda« z dne 14. t. m. št. 24 prav nič ne zaostaja za klerikalnimi in komunističnimi listi v tonu pisave in napadih na našo organizacijo. Ako bi mi hoteli odgovorjati v listu na vse podle klevete, ki jih prinaša zadnje dni omenjeno časopisje, morali bi izdajati dnevnik, imeti celo četo urednikov samo za to in seveda milijonski kapital! Tudi z N. P. se ne bomo veliko ukvarjali. Da jo v našem listu omenjamo, je vzrok dejstvo, ker je glasilo Narodno socialistične stranke. Pred vsem bi gospodje okrog N. P. morali vedeti, da je velika večina res nacionalno čuteče mladine in starejših pristašev NSS že davnaj v naših vrstah! Vsa umazana gnojnica, ki jo je zadnja N. P. zllila na nas, teče iz kanala tudi-politikov iz strahu, da zgrube še one poštene in idealne nacionaliste, ki se eventualno nahajajo v krogu »plavil«. Samo to in nič drugega je vzrok besnosti glasila malega omizja ljubljanskih gospodov. V članku »zakon in država« ste dokazali, da ste vredni vseh očitkov, ki nam jih tam očitajo! Vso Vašo moralčno in nacionalno vrednost dovolj karakteristično ilustrira Vaš primer naše organizacije z — Čarugovim »kolom gorskih ptičev«.

Iz vrst omenjenega članka se vidi, kako hočete indirektno vplivati na potek preiskave komunističnega atentata na naš sprevod v Trbovljah! V Vaše veselje Vam povemo, da orožništvo vse naše aretirane člane trdo vklepa pri aretacijah in vklejnene spremlja v zapore, kjer bi morali sedeti ljudje Vašega kova! Mi smo na žrtve pripravljeni! Ne bomo pa radi tega klonili duhom! Iz izjav raznih klerikalcev se lahko prepričate, da se preiskovalnim organom ne more očitati pristranosti v — našo, odnospo v korist naših

aretirancev! Mi se vsake kritike v tem oziru vzdržujemo. Prepričani pa bodite, da se mi ne bomo pustili streljati od nikogar, ne da bi se branili! Najodločneje moramo protestirati proti očitku, ki ga prinašate v rubriki »Politični pregled«, češ, da je bil trboveljski incident vprizorjen od vlade! Mi smo že enkrat povedali svoje mnenje napram političnim strankam in razmerju do vlade, zato ne bomo tega samo za gluhe gosporde okoli N. P. ponavljali. To naj velja tudi za članek »Kje je vzrok?« v katerem pravite, da smo se izrekli za politično stranko, ki podpira režim pod masko nacionalizma. Vidi se, da našega programa ne poznate, da našega glasila ne čitate, da naših članov ne poznate!

Ze dejstvo samo, da smo mi politična organizacija, govori dovolj jasno, da se nobeni stranki ne moremo udinjati! Pač pa prepričamo našim članom, da glasujejo — dokler naš cilj ni dosežen — za ono stranko, ki ima v svojem programu nacionalno edinstvo vseh treh plemen jugoslovanskega naroda — torej za stranko, ki je po programu nam najbližja. Mi se svoje naloge dobro zavedamo in ne moremo članom pripravljati, da bi ostali takrat, ko se volijo zastopniki v narodno skupščino, indiferentni ali, da bi celo glasovali za razne avtonomistične in protidržavne stranke. Gospodje Narodni socialisti, ki pišete v N. P. spremenite taktiko pisave, ker ste sicer vredni bratci klerikalcev in komunistov!

Dolžnost vsake organizacije je, da pošlje čimveč članov v Ljubljano na Vidovdansko proslavo (28. junija). Zbirajte posebne fondе, da bo omogočen poset tudi onim članom, katerim bi sicer slaba finančijelna sredstva to zabranjevala.

Tvrška
BESEDNIK & DRUG
Ljubljana, Prešernova ul. 5

prporoča svojo bogato zalogo vseh vrst zdravstvenih aparatov in bandž, kakor trebušne, želodčne pesove za dame in gosporde, pasove za noseče ter porodvice, **tasnoga izdelka** irigatorje, narhostno specialne gume, srebrne pesarje in gunt-negavice ter pivoje proti krenim žilam.

Gostilna pri Slamiču
na Glineah

prvovrstna vina, gorika in mrzla jedila, vrt in krogličnica. --- Cene zmerne.

Za obilen obisk se priporoča
J. Slamič.

Naši ranjenci.

Hvala Bogu, gre jim na bolje. Zlasti Lebar, za katerega je obstajala nevarnost, da izgubi desno nogo, je izven vsake nevarnosti. Brata Kukec in Lešnjak sta pa že zapustila bolnico in se zdravita doma. V bolnici so ostali Lebar, Arneš in Kralj. Vsi trije so ranjeni v noge in morajo vedno čuvati postelje. Dan za dnem jih obiskujejo sorodniki ter naši bratje. Fantje so pa korajžni in celo humorja jim ne manjka.

»Kako vam kaj gre fantje?«
»Sedaj bo že. Rane se celijo, za nas dobro skrbiti, zdravniki so nam dobri. Le noči so nam bile v začetku dolge, ko nismo imeli nič za čitati. Sedaj nas pa sestra Mila zalaga s knjigami in je tudi v tem oziru boljše.«

»Však dan hodi drenj delat in sitnost stresat,« zagodnja Lebar in se hoče prav resno držati, pa ne gre.

»Časopise čitate?« jih vprašam.

»O da, »Jutro«, »Narod« in »Orjuna« dobimo. »Slovenca« smo pa samo dvakrat kupili. Pa smo se radi njegovih nesramnih laži preveč razburili. Sedaj pa tistega poba, ki ga pride prodajat, kar naženemo.«
»Kako pa kaj z nogo?« vprašam Lebarja.

»Ah, kaj češ z nogo! Ta desna je sedaj že drugič zlomljena in je tega že navajena. Ampak škorenj, škorenj, ta bo sedaj moral dobiti »fliko«, ta me skrbi,« se hudomušno odreže v svojem prijetnem gorenjskem narečju. Vsi se mu zasmejemo.
»Bog ve, če bom mogel pri razvitu v Lescah že nositi prapor?« vpraša potem v skrbeh.

»Malo je upanja, Lojze.«
»Eh, nič ne stori. Če ne sedaj, pa drugič, ampak nosil ga pa še bom, pa tudi v Trbovljah. Za me noj pa moji fantje, so že celi korenjaki,« se odreže naš jumčina.

»Kaj pa domači, vas pridejo kaj obiskat?«

Orjune, pripravljajte kresove za predvečer Vidovdana!

obračun kakor je ta, toda njegova prirojena lojolska neodkritosrčnost ga je zavedla, da je izgovoril tako gorostasnost.

Ali tak način zastopanja narodovih interesov je povsem zgrešen! Z najsvetejšim se nikdar ne igra; ako si Besednjak že ni upal povedati resnice, naj bi raje molčal. Taka »taktika« je podla in tudi pogubna obenem; ni vredna zastopnika mučeniškega naroda.

Besednjak je govoril tudi o drugih rečeh v tem tonu; govoril je o nasiljih tekom volitev in tudi tu jo je s svojo dvoletnostjo in strankarsko zagrizenostjo zavozil. Povdarjal je, da so se nasilja godila le na Gorškem in deloma v Istri; za tržaško pokrajino in za pripravno dobo v Istri je pa trdil, da se je vršilo vse v redu. S to trditvijo ni le vedel lagal ter s tem razgalil vsa svoja strankarsko nestrpnost, ampak je tudi vso ost protesta okrhnil.

Mussolini in drugi fašisti so ga z lahkoto zavračali; ko je n. pr. Besednjak očital fašistom umor Štrancarja, ga je Mussolini zavrnil, češ, da so tudi Hrvatje in Slovenci ubijali fašiste (v mislih je imel Mussolini s tem mareziške dogodke iz l. 1921.). Besednjak je Mussoliniju odgovoril, toda njegov odgovor je bilo izdajstvo nad junaškimi Marezižani; rekel je namreč, da govori le o 6. aprilu t. l. Ako bi bilo v Besednjaku več poguma in stvarnosti, kakor njegovega »globokega« prepirčanja, s katerim ob vsaki priliki argumentira, bi Mussoliniju in vsej zbornici zabrusil v lice, da so Marezižani ubijali le v samoobrambi in da tukajšnji Slovenci sploh ne morejo ubijati, ker so neboroženi in s svojimi golimi pestmi v veliki inferiornosti napram oboroženi premoči fašistov, ki so v tem neenakem boju moralno in materialno podprti poleg silnega državnega aparata tudi od velikega dela italijanskega naroda.

Tako je Besednjak, namesto da bi proklinjal, blagoslavljal in njegov blagoslov je bil sprejet s pomilovanjem in prezirnim od strani Italijanov, od nas pa z grenkobo v duši in s stiskanjem pesti v bolestin jezi.

Besednjak pa je dajal v svojem prvem govoru tudi svoje »izkušene« svete Italijanom, kako naj uredijo v bodoče svojo državno notranjo in zunanjo politiko v gospodarskem, socialnem in specielno izseljeniškem oziru. Seveda ni povedal nič novega ter se je s to oddaljiljivijo od svoje kompetence le osmehnil. Italijani so mu milostno pritrjevali, nekateri so celo malo zaploskali, toda nas je bilo sram, kakor nas je vedno sram, ako se kdo naših s svojo navnoštvijo in nerodnostjo pred svetom osmeši.

Tako je končal ta ponesrečeni debüt, kakor je bilo pričakovati, da konča; kajti kdor išče v javnem življenju v prvi vrsti efekte za svoje strankarsko uveljavljanje, ta ni pravi ljudski voditelj, najmanj pa še na tako odgovornem mestu, kakor je ono, ki ga zahteva mučni položaj našega naroda v Italiji. Strankarstvo razkraja, ubija moči; je le tihi zaveznik naših narodnih nasprotnikov. — Dvomimo pa, ali bo hotel poslanec Besednjak to razumeti.

POGLAVJE O »KONCERTIH«.

Binkoštne nedelje se je imel vršiti v Trstu koncert zboru »Zveze slovanskih učiteljskih društev« v Italiji, a je bil v zadnjem trenutku od tukajšnjih političnih oblasti prepovedan.

Ta koncert ima pa svojo pestro zgodovino. Vršiti se je imel že v minulem letu o priliki zborove turnee po Italiji, toda takrat je bil nemogoč vsled pritiska tukajšnjih fašistov z ozirom na neprijateljstvo razmerje med Italijo in Jugoslavijo,

vsled še nerešenega reškega vprašanja. Takrat je tukajšnje oficijelno fašistovsko glasilo to javno povedalo, a je dalo obenem tudi vedeti, da bo v Trstu koncert mogoč edino-le po rešitvi tega vprašanja.

Gonja, ki jo je uprizoril omenjeni fašistovski list proti zboru, je imela tudi posledico, da je bil zabranjen nastop v Gorci in Vidnu, a po drugih mestih Italije, kjer se je koncert vršil, je končal s popolnim materialnim polomom.

Udarec, ki je bil s tem polomom zadan Zvezi in njenemu učitelstvu, je bil težek, toda idealno požrtvovalnost in vztrajnost je premagala vse težkoče in po enem letu je bil občutni deficit krit in zborova kriza rešena. Pripravljati se je zopet nastop, ki se je imel vršiti binkoštne nedelje v Trstu.

Sedaj, ko je reško vprašanje že davno rešeno in je bil dosežen celo »prijateljski« sporazum med obema državama, je odpadel oni prvi razlog, ki je onemogočil lanski nastop; potrebno je bilo torej najti drugo pretevo, da se koncert onemogoči. Takih pretevez pa imajo Italijani za vsak slučaj poln rokav, treba je rokav le malo stresti, pa jih je dovolj za prepoved še hujših reči, kakor navadnega pevskega koncerta. Razlogov je na izbiro in vsi so zelo tehtni: politično ozadje, italijanstvo mesta, ki bi bilo s tem ogroženo, jugoslovanski program, kozmopolitično gostovanje ljubljanskih umetnikov in še druga podobna strašila.

Način prepovedi pa nam kaže naše plemenite nasprotnike v najbolj gentlemenški luči; najprej so dovoljenje zagotovili, seveda le ustno, ko pa je bilo že vse pripravljeno; gledališče najeto in plačano, zagotovljen solist iz Jugoslavije, programi tiskani ter vse preskrbljeno za reklamo, z eno besedo, ko so bili vsi stroški do zadnjega že napravljeni — tedaj je prišla pismena prepoved.

Seveda ni šlo le za to, da se koncert prepove, trebalo je obenem zadati tudi zboru in z njim Zvezi materialen udarec, da se oboje čim prej zatre. Vse to pa po določenem načrtu, ki ga zahteva končni cilj: asimilacija.

Ko je bil sklenjen sporazum med Italijo in Jugoslavijo, so primorski Jugoslovenci upali, da bo napočila tudi zanje doba izboljšanja. Dejanja pa, ki so sporazumu sledila, so pa pokazala in kažejo še dan za dnem, da je bil ta up varljiv. Sporazum med obema državama ni prinesel nobenega izboljšanja, pač pa je položaj še poslabšal. Rešitve ne morejo prineseti ne diplomatski in ne drugi »koncerti«. Vse to je le humbug; rešitev zahteva pač drugačen »koncert«!

V NEZAVEDNOSTI IN HLAPEČEVSTVU NEDOSEGLJIVI — V ZGLED VSEM DRUGIM NARODOM!

2. t. m. je priredila italijanska ljudska univerza v Postojni svečano proslavo Garibaldijskega Tommasa, ki se je je udeležilo večje število Slovencev kakor Italijanov. »Piccolo«, ki konstatira to dejstvo, se zelo veseli nad tem, a obenem tudi kara zanikernost postojnskih Italijanov, katerim postavlja nekako v zglede Slovence. — Onemu, ki ne pozna razmer v Postojni, se bo ta primerjava, ki je nekaka cenitev razmerja med prebivalstvom ene in druge narodnosti, zdela paradokсна, češ, da tista peščica Italijanov, ki je privandrala v Postojno, sploh ne more priti v primeri z domačim prebivalstvom v poštev. Ni trebalo pač biti mnogo Slovencev na prireditvi, da so z lahkoto mogli nadkri- liti Italijane. — Ne, prijatelji! Tvoje mnenje je zgrešeno; postalo pa bo drugačno, ako ti povemo, da živi v

Postojni, odštevši vojaštvo, ki je tudi izključno italijanske narodnosti in ki šteje okoli 500 oseb, nad 600 civilnih Italijanov in da je od teli Italijanov nad 400 volilcev, t. j. odraslih moških. Paradoks odpade tedaj in ostane le žalostna resnica: nedosegljivi hlapci!

Kranjski Trboveljskih žrtve se je spominjala tukajšnja organizacija dvakrat. V ponedeljek 2. t. m. se je vršila odborova seja, ki se je udeležila tudi akcijska četa. Brat predsednik je v kratkih besedah očrtal dogodke v Trbovljah, v kolikor so bili oni dan že poznani, omenjal veliko izgubo, ki jo je utrpela naša organizacija, obenem pa podarjal uspeh, ki ga morajo roditi te žrtve. K sklepu svojega govora je pozval navzoče, da kliknejo junakom trikratni »Slava«. — V sredo pa je bilo žalno zborovanje v tukajšnji Čitalnici. Govoril je zopet brat predsednik, ki je izvajal skoro iste misli, kakor v ponedeljek. Tega zborovanja se je udeležilo članstvo skoro polnoštevilno, kar pač dokazuje, kako silno so se taknili trboveljski dogodki naših src. Po zaključku zborovanja se je članstvo tužno razšlo.

Dr. Pregelj zopet denuncira. Na listi tukajšnjih klerikalcev se nahaja na zadnjem mestu tudi prof. Pregelj, ki smo ga smatrali dosedaj za precej pohlevnega kandidata, kter so ga morali njegovi lastni pristaši šele s klofutami pripraviti do tega, da je šel na kandidatno listo. Imeli smo ga — dasiravno je pri nps zabeležen radi denuncijantske atere Komatar-Capuder-Pregelj — za nedolžno vinsko mušico, ki je takoj vrtoglava, čim zasledi vino. Sedaj se je pa pokazal, da ni tako nedolžen, in da je pristen, potenciran klerikalec z vsemi slabimi lastnostmi. Po krvavem pokolju Orjunašev v Trbovljah, dajal je duška svojim plemenitim, človekoljubnim čutilom na ta način, da je z okna svojega stanovanja v kranjski »škofiji« zaboljval čez Orjuno tako, da se neka gospodična, ki stanuje v isti hiši, ni mogla vzdržati ter zaklicala »živio Orjuna«. Za to hudo dejanje je sledila takojšnja kazen — še hujša pa ji sledi. Gospod profesor je takoj pustil poizvedeti za zločinko ter ji zagrozil, da bo že skrbel, da jo bo spravil iz hiše. Takoj je bila sklicana konferenca klerikalnih petelinov in petelinčkov, na kateri je krtačar Anzelc s primernim povdarjom in psokvami izpeljal preiskavo hudega dejanja. Takoj po konferenci pa je šel strogi gospod profesor in pisatelj tožit zločinko hišnemu gospodarju dekanu Koblarju. No, gospod dekan Koblar ovadbe ni vzel tako tragično, ter je prestrašeno pristasi- jno Orjune le strogo pokaral. — Da je šel dr. Pregelj zopet na zapeljivo pot denuncijantstva se ne čudimo, saj to mu je v krvi, da je krtačar Anzelc psoval, nam tudi ni nič novega, saj se celo svoje življenje drugega ni učil; da pa je nasedel takim ljudem gospod dekan Koblar, katerega poznamo kot narodnega moža, ki je edini od vse duhovščine trpel za svojo narodnost, to se nam zdi neverjetno. Spostujemo kulantnega, narodnega moža in bilo bi nam žal, če bi morali spremeniti svoje mišljenje o njem. Zato ga prosimo, da se kani Pregelje in podobne druščine, in naj ne poslušajo njihovega šepetanja. Dr. Preglja pa ponovno opozarjamo, da denuncijacija dijakov med vojno še vedno ni pozabljena in da ga vodimo v strogi evidenci.

Škofja Loka. Povodom tragičnih dogodkov v Trbovljah je tukajšnja Orjuna pozvala hišne posestnike, da razobesijo žalne zastave. — Konštatiramo, da so se temu pozivu radevolje odzvali vsi oni, ki so kolik-

kaj vedeli ceniti dragoceno prelito kri naših najboljših. Izjemo so seveda morali delati le izraziti pristaši SLS, ki menda pri vsaki stvari že ne vidi drugega kot samo politiko. Sicer nam je pa prav, da so vsaj enkrat pokazali svoje mišljenje in torej vemo s kom imamo opravka. Tej gospodi pa kličemo kratko: »Pridemo še skupaj!«

Škofja Loka. V preteklih tednih je imela tukajšnja Orjuna tri sestanke, ki so bili prav častno obiskani. Obravnavala so se tekoča vprašanja in vprašanja razvoja organizacije sploh. Navzoči so odnesli najboljše utise. — Žalnemu večeru je prisostvovalo članstvo korporativno. Br. Čeh se je v toplem in ognjevitim nagovoru spominjal prezgodaj izgubljenih. — Videti je, da se tukajšnja Orjuna yendarle oživlja in da krene na pot naših krepkih organizacij.

»Slovenec« ve povedati, da so Orjunaši smrtnevarno ranili nekoga delavca. Da ne bo nespornajmjenja sledeče: Delavec Ivan Jeromen služi kot hlapec pri g. Hafnerju na Trati pri Škofji Loki. Da je bil imenovan sploh ranjen, je vzrok pač ta, da se Orjunaši ne puste napadati kar meni nič — tebi nič. Kako smrtonosna pa je bila cela reč se pa razvidi že iz tega, da je imenovan po 6 dnevih zapustil bolnico — sedaj pa zopet preklada in naklada vreče, kjer ga more vsakdo videti.

O, da, prijateljčki iz Kopitarjeve ulice, vemo, da bi radi iz vsakega dogodka kovali kapital zase. A vedite, da to ne gre vselej, ker imajo ljudje tudi svoje oči in vidijo kaj je resnica in kaj laž

ci Kristusovega nauka poslužujejo tudi bomb. Bili smo do sedaj mnenja, ker nas je o tem tudi »Slovenec« prepirčal, da so bombe samo naš privilegij. Vsled tega smo mirno čakali, kaj pove sodnija. Tu nismo zaman čakali. Sedaj vemo, zakaj so tekli Kremžar in drugi takoj v Trbovlje, da pomagajo nedolžnim komunističnim junčkom. Sedaj tudi vemo, zakaj vsa vnama »Slovenca«, »Domoljuba« in ostalih katoliških mrhovin v prid komunistom. Treba je bilo zbrisati raz oboževalcev nauka o ljubezni do bližnjega grd madež kajna in bombometalca. Kaj pa bodele vi farizeji rekli, ko bo ta vaš pristaš stal pred pravičnim sodnim stolom, ki mu bo umičil z dolgoletno težko ječo večer življenja? Kaj poreče k temu verno ljudstvo? Kaj poročajo k temu razsrjeni naši člani?

Z bombami hočete vi licemerci uničiti Orjuno, pri tem pa dnevno povdarjate, da je ravno Orjuna teroristična, bombe metajoča organizacija. Kaj pa, če vam ona sedaj vrne po svojem principu 10 zob za enega? Prvi ste začeli, mi imamo sedaj besedo.

»Slovenec« laže. Nedavno je poročal gornji reptil, da sta iz naše organizacije izstopila člana Češornija in Mraz, brata trboveljske organizacije. Očividno je to storil, da opozori nahujskane delavce na ta dva naša člana. In resnično je bil brat Češornija v svojem lastnem stanovanju od hišnih sostonovalcev napaden in neusmiljeno pretepen. Te batine bomo že še vrnili, dasi niso moge omajati zvestobe naših vrlih bratov, ki morajo prestopiti najhujši teror. Povdarjamo, da do danes ni en član naše trboveljske Orjune ni priglasiel svojega izstopa. To zvestobo vemo ceniti in jo ne bomo pozabili. Kmahu nas bodo naši nasprotniki mlo prosili pomoči, kajti delamo počasi, toda gotovo od zmag do zmag.

IZJAVA.

Podpisani se zgražam vsled lažnivega tiska v »Slovencu« z dne 11. VI. 1924 in izjavljam, da nisem izstopil iz Orjune v Trbovljah in tudi tega storiti ne kanim, ker najostreje obojam nesramne laži »Slovenca«, ki se nanašajo na trboveljske dogodke. —

Tudi nisem podpisal nikake izjave, kakor je to trdil Slovenec. — Trbovlje, 17. VI. 1924.

Mraz Rudolf.

Op. uredn.:

Kaj pa sedaj nesramni lažnivi klugec? Laž za lažjo bo počasi razkrinkana in kmalu bo javnost s studom vrgla to ogabno klerikalno cunjno na smetišče. Nasprotnikom pa v razburjenem povemu, da nas naši vrli člani v Trbovljah ne zapuščajo; nasprotno še novi pristopajo; videli silo in odločnost Orjune in so prepričani, da bo izvojevala končno zmago tako, kakor je sijajno zmagala v Trbovljah. —

Slovenskemu Radiću, Tudi g. Prepeluh se je stresel svoje prirojene strahopetnosti in začel glavom boj proti Orjuni. Dobro da nas je opozoril na svojo osebo, kmalu bomo obračunali njegove posle, ki jih je vršil povodom svojega zadnjega poseta pri Radiću na Dunaju. Da, da g. Prepeluh, pokojni Stanko je bil bolj prebrisan kakor ste vi mislili in vam je dobro sledil za petami.

Črno rdeči junaki. Prošlo nedeljo približno ob 2. uri zjutraj je sedela v baru družba kakih 20—30 oseb samih naših sovražnikov. Istočasno pa se je tam zabavala tudi šestorica naših članov. Ko je šel eden teh zadnjih na stranišče, ga opozori eden od prve družbe, naj čim prej zgrejijo iz lokala, kajti sicer bodo tepeni.

OBLIKE
NA
OBROKE
MESTNI TRG 5
OBERNATOVIC

Parna pekarna Jean Schrey
nasl.

Jakob Kavčič, Ljubljana

naznanja, da ima vsak dan večkrat

priznana najboljša sveže pecivo.

Telefon št. 158.

Najcenejše pridete do obleke

ki Vas naredi elegantnega, ne da bi plačevali dragega krojača, pri

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA.

Kronika.

Klerikalec vrgele bombo na Orjunaše v Trbovljah. Takoj po trboveljskih dogodkih smo videli, da klerikalci samo vsled tega zagovarjajo komunistične zahrbne morilce in strahopetne zaslednike, ker jim diše njihove volilne kroglice, kajti komunističnega kalina se lahko vlovi, treba je samo preliti nekoliko njegove lastne krvi. Danes pa prihaja potom sodnijske preiskave vse kaj drugega na dan. Ta preiskava je do sedaj jasno dokazala, da je bombo vrgel klerikalni rudar, kar je on sam tudi že priznal.

Tako torej stoji stvari. Koalicija tudi pri bombah drži. Mi do sedaj nismo vedeli, da se oznanjeval-

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4.
(V LASTNI STAVBI)
Brzojavni TRGOVSKA. Kapital in rezerve Din. 18.300.000.—
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Telefon: 189, 146, 458.

Podružnice: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica.
Ekspoziture: Konjice, Meža-Dravograd.

Naš član se je vrnil na mesto in obvestil ostalo petorico o situaciji. Tedaj pa se je pričelo birnanje brez škofa, dasi ni bila binkoštna nedelja. Bil je prizor za bogove, kako je črnoordeča koalicija tepena bežala iz bara. Junaki pa junaki, toda o tem »Slovenec« raje molči — ker ga je sram.

Denuncijanti. Skofova cunja dan na dan hujška, zakaj policija ne aretira Orjunašev, katere je za komuniste ovajala »sveta« zalega. Mi smo prepričani, da ne bo oblast nasledila denuncijantom, ker ji je slučaj o Lemeževih 400 Din dovolj dokaz, s kakimi podlimi ljudmi ima opraviti, ki si sami najamejo propadle duše, da pobijajo in kradejo. Vprašali bi pa žandarmerijo na Jesenicah, koliko je ona dognala o hujškarijah in grozljah Lemeževih dne 1. junija dopoldne na shodu med komunisti. Edini krivec je Lemež in njega se naj zapre!

Zasluge. Z redom sv. Save je bil odlikovan med drugimi tudi mož, ki si je stekel posebne zasluge s tem, da je predsedoval ob izbruhu svetovne vojne društvu, ki je bilo lastnik vseh listov, ki so vsak dan bruhali cele lavine psovk in sramotenj nad Srbijo in kronalo svoje kulturno delovanje z odlozno pesmijo: »Srbe na vrbe!« Da so bile njegove zasluge še večje, je sprejemal denar za pisanje enega najbolj pobožnih in poštenih listov med Slovenci iz proslulega avstrijskega reptiljskega fonda.

Vsi oni nacionalisti, katerim ne bo mogoče na Vidovdan pohiteti v belo Ljubljano, naj prirede v svojem delokrogu spominke proslave in svetilne dneve v korist fondom za naše žrtve!

KARO-čevlji

Maribor, Koroška 19.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah tvrdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

KAKOR ROZA MED TRNJEM

se lahko smatra

MILO 'GAZELA'

ki po svoji nedosegljivosti kakovosti prekaša vse druge proizvode.

Beli, čisti in varuje trpežnost perila!

Naš pokret.

Seja oblastnega upravnega odbora Orjun za Slovenijo. Dne 15. t. m. se je vršila v društvenem lokalu seja oblastnega upravnega odbora, katere se je udeležilo deloma s pooblastili 14 članov. Vsi sklepi so bili soglasno sprejeti. Bratu predsedniku inž. Kranjcu je odbor izrekel popolno priznanje za njegovo požrtvovalno delo. Dalje sporoča odbor ogroženi trboveljski Orjuni, da stoji slej kot prej celokupna organizacija za njo in jo bode podpirala in zaklonila z vsemi svojimi silami. Za neustrahovano in verno vztrajanje v težkih časih pa jej izreka odbor z občudovanjem svoje priznanje.

VSEM ORJUNAM!

Bratje udeležite se čim intenzivneje pri zbiranju za Slajpahov fond in za spomenik našim padlim junakom ideje.

Seja glavnega odbora Orjune se vrši dne 20. in 21. tek. mes. v Sarajevu. Na seji se bodo razpravljale v glavnem interne zadeve v organizaciji z ozirom na trboveljske dogodke. Sestanek delegatov se zaključuje z javnim zborom dne 22. t. m. na katerem bo govoril tudi predsednik brat Dr. Ljubo Leontič in podpr. brat Niko Bartulović.

Narodna Odbrana je oddržala vsled trboveljskih dogodkov izvanredno sejo v Beogradu, Seji je prisostvoval tudi delegat Orjune brat Ristić. Direktorijumu se je izreklo sožalje in so zborovalci zaključili, da bo Narodna Odbrana priskočila tudi denarno v pomoč preostalim po naših junakih. Za dokazano bratstvo, ki nam potrjuje, da v borbi nismo osamljeni, iskrena hvala.

Slovani in Orjuna. Opozarjamo na sklep seje Glavnega odbora Orjune, glasom katerega se lahko kot člana sprejme v Orjuno vsakega Slovana, ki stalno prebiva na ozemlju naše države.

SPORED VIDOVDANSKE PROSLAVE V LJUBLJANI.

27. junija, na predvečer ob 20. uri spominski nagovor na trgu pred »Narodnim domom«. Bakljada po mestu s sodelovanjem godbe Dravske divizije in Zveze jugoslovanskih železničarjev.

28. junija. Ob 11. uri dopoldne razviti prapora mestne Or.Ju.Na Št. Jakob - Krakovo - Trnovo. Po razviti obhod po mestu z godbo. Revija akcijskih čet.

Popoldne ob 16. uri vrtna zabava v hotelu »Tivoli«. Sodeluje godba Zveze jugoslovanskih železničarjev, orkester Orjuna Šiška, pevski zbori.

Polovična vožnja za Vidovdansko proslavo dovoljena! Uporabljajte se na ta način, da člani pri odhodni postaji kupijo celo vozovnico in jo ne oddajo pri prihodu v Ljubljano. Legitimacije se žigosajo v Ljubljani od »Zveze ljubljanskih Or-Jun«, nakar se prvotne vozovnice lahko šele porabijo za povratek.

Vprašalnice, ki jih je razposlala »Zveza ljubljanskih Or-Jun«, se morejo nemudoma izpolnjene vrniti!

Vse organizacije morajo poslati gotovo število članov na Vidovdansko proslavo v Ljubljano!

Litija. Dne 21. t. m. ob pol 9. uri zvečer se vrši občini zbor naše tamonjne organizacije z običajnim dnevnim redom. Lokal: Sokolski dom.

V Novem mestu se je vršil dne 19. t. m. sestanek delegatov doleni-

skih Orjun Novomesto, Karteljevo, Mirna, Mokronog in Črnomelj. Sestanek je imel namen ustanoviti zvezo dolenskih Orjun. O poteku sestanka bomo poročali v prihodnji številki.

Ig. Ustanovno zborovanje našega poverjenišva se vrši v nedeljo dne 22. t. m. Ker je število članov v zadnjem času zelo poskočilo, se pretvori poverjenišvo v mestno organizacijo.

Lesce. Opozarjamo vse naše organizacije na razviti prapora Orjune Lesce, ki se vrši dne 6. julija. Spored objavimo v prihodnji številki.

Vrhnika. Ustanovni sestanek naše organizacije na Vrhniki se vrši dne 21. t. m. ob 20. uri.

Akademski klub Orjune. Na VII. redni seji upravnega odbora je bilo sklenjeno, da se v smislu pravil ne pobira članarina za klub mesečno, temveč semestralno (10 Din za semester) tekem vsega tekočega meseca. — Bratje, ki še niso poravnali članarine za letni semester morajo to storiti ob tajniških in blagajniških urah, ki se vrše vako sredo in soboto od pol 12. do 12. ure na univerzi pred društveno desko (I. nadstropje).

Mestna Orjuna Krakovo-Trnovo je na svojem izvanrednem zboru dne 13. VI. soglasno sprejela predlog da se odslej imenuje: Mestna Orjuna Sv. Jakob Krakovo Trnovo Ljubljana.

Članice ženske sekcije Orjune, Ljubljana, Krakovo-Trnovo, Šiška, Vič in Moste se vabijo na važen sestanek, ki se vrši v soboto dne 21. t. m. ob 18.30 v areni Narodnega doma. Udeležba obvezna. Neupravičeno izostale bodo izključene.

Brat Slajpah star. K bratu predsedniku je prišel prošle dni starček, oče našega nepozabnega Franceta, da se vpiše v Orjuno. »Sedaj, ko so mi ubili sina,« je dejal »vstopam tudi jaz tja, kjer je bil on.« Tako mladina gine, a s svojo krvjo pridobiva starine za vzhajeno idejo.

Oblastni čelnik za Beograd. Na jedni poslednjih odborovih sej je bil izvoljen za oblastnega čelnika naš hrabri brat Miha Čop, ki ga tukaj zelo pogrešamo. Čestitamo!

Sramotni oder.

»Slovenec« je kar sapo zaprl, ko je izvedel, kako stoji z ukradenimi 400 dinarji. Gotovo mu je dotični »svetnik« iz Katoliške tiskarne stvar pojasnil, toda prepozno je zinil lopovski jezuit. Tudi Lemež molči. Mi pa smo sploh molčali, ker smo bili prepričani, da naši člani ne kradejo, in da bo resnica itak brez naše tinte prišla na dan. Kaj pa javnost pravi na to nečuvno in podlo obrekovanje? Kako ime zasluži tak list? Mislimo, da Slovenci nimamo izraza za to, treba iti na posodo v tuje jezike, da se falotu pove pravo ime.

»Slovenec« tepe sam sebe po zobeh. Na eni in isti strani trdi ta reptil, da so bili Orjunaši v Trbovljah do zob oboroženi, med tem ko dalje pravi, da so nekemu Dalmatincu pokradli dolge nože. Če so bili do zob oboroženi, čemu toraj noži? Resnica je, da so Orjunaši, ki niso bili oboroženi, kupili od Dalmatince nože in jih tudi pošteno plačali. Pozivamo pa Slovenčevega lažnivca, naj nam pripelje v uredništvo tistega Dalmatinca, ki ni dobil plačila, pripravljeni smo nože plačati desetero. Pričakujemo poset, saj smo prepričani da siromak ne bo zamudil prilike, da pride po plačilo.

NOVOSTI

REMINGTON Mod. 12
brezsilni pisalni stroj izključno zastopstvo
Franc Bar
pisalni stroji.
LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje štev. 5.
Telefon št. 407.

ZAHTEVAJTE POVSOD

VOZNI RED JUGOSLAVIJA

ki obsega vse železniške, poštne, avtomobilne in parobrodne proge. Kurzna karta priložena.

Cena samo 5 Din. — Preprodajalec 20% popust.

Naročila sprejema

Upravištvu »Orjuna«, Ljubljana, Frančiškanska 6.

SVOJI K SVOJIM! Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles. **TRIBUNA F. B. L.** Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4. Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pnevmatika ter se sprejemajo v polno popravo za emailiranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

MERAKL
barve, mastila, lake,
kit, klej, emalje, čopiče in zamakeno čisti firnež
najboljše vrste nudi tovarna

Medic-Zankl
d. z o. z.
Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.
Tovarne: **LJUBLJANA-MEDVODE**

Prva slov. zidarska zadruga
v Ljubljani.
Registрована zadruga z omejeno zavezo.
Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehnično vodstvo po oblastveno avtoriziranem gradbenem inženjerju.
Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.
Delo solidno. Cene konkurenčne.

SLOGRAD
Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 189. Tel. inter. 180.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, »silo«-mostovih in podobno). Izdeluje vse vrste tehničnih projektov in statičnih preračunov. Parna žaga.

INSERIRAJTE V ORJUNI!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Časopisni papir
večja množina, se prodaja pri upravi lista.

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Dunsjska c. 46. Tel. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrožja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

TOVARNE ČEVLJEV *Pete* **TRŽIČ (SLOVENIJA)**

PETER KOZINA & Ko.

Najnovjši izdelek ORIGINAL GOODYEAR WELTSHOE za gospode. -- Za dame lahke galanterijske čevlje najboljši kvalitet v najmodernejših oblikah. -- Izdeluje sedaj tudi higijenične čevlje za otroke.

Prodaja na malo in veliko:

v Ljubljani:
Breg št. 20,
Aleksandrova cesta 1,
Prešernova ulica (Seljak).

Podružnica:
ZAGREB
Račkoga ulica broj 3.